

SAKSBEHANDLER
Iver Schonhowd

VÅR REF.
19/00017-2

ARK. Forvaltningsarkivet
333.4

DERES REF.
2018/13162-53

INNVALGSTELEFON

DERES DATO

VÅR DATO
13.02.2019

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900
5020 Bergen

TILSKUDD OG UT BETALING - HORDALAND FYLKESKOMMUNE - STATSBUDSJETTET 2019 KAP 1429 POST 71 - VEDTAK OM TILSKUDD TIL FREDETE KULTURMINNER I PRIVAT EIE, KULTURMILJØ OG KULTURLANDSKAP.

Vi viser til brev fra Hordaland fylkeskommune 15.01.2019 og søknad om tilskudd for 2019 på kr.26 520 329,- fra statsbudsjettet Klima- og miljødepartementet kap. 1429 post 71 fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap.

Tildeling og forhåndstilsagn

Riksantikvaren har fattet følgende vedtak:

Vedtak 1 om tildeling

Riksantikvaren gir med dette en tildeling på kr 13 000 000,- fra post 71 fredete bygninger og anlegg i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap.

På bakgrunn av en vurdering av søknaden har Riksantikvaren fattet følgende vedtak om tilsagn for midler i 2020:

Vedtak 2 om tildeling

Riksantikvaren gir med dette et tilsagn for 2020 på kr 4 500 000,- fra post 71 fredete bygninger og anlegg i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap.

Fylkeskommunens håndtering av tilskuddsmidlene skal følge «Reglement for økonomistyring i staten» og vilkår nærmere beskrevet i dette brevets vedlegg 1 «Retningslinjer og vilkår for tilskudd fra statsbudsjettet kap. 1429 post 71-79». Fylkeskommunens søknadsbehandling skal oppfylle vilkår beskrevet i dette brevets vedlegg 2 «Kriterier for Riksantikvarens tildeling og føringer for fylkeskommunenes søknadsbehandling post 71».

Vi anbefaler at fylkeskommunen benytter tidligere tilsendt skjema «Aksept av vilkår for tilskudd» overfor eier ved tildeling av tilskudd. Sammen med skjemaet skal eier også motta kopi av vedlegg 1 «Retningslinjer og vilkår for tilskudd fra statsbudsjettet kap. 1429 post 71-79».

Utbetaling av tilsagn fra 2018 og tilskudd for 2019

Med dette brevet følger også utbetaling av tilskudd for 2019 på kr 13 000 000,- og tilsagn for 2019 pålydende kr 4 000 000,-, til sammen kr 17 000 000,-.

Begrunnelse for vedtaket

Hovedformålet for kulturminneforvaltningen er å hindre tap av kulturminner og kulturmiljø, og å ta vare på kulturminnene som bruksressurser og som grunnlag for kunnskap, opplevelse og verdiskaping. Midlene under post 71 er relatert til nasjonalt mål om at fredete bygninger, anlegg og fartøy i privat eie skal ha ordinært vedlikeholds nivå innen 2020. Vi viser også til KLDs tildelingsbrev til Riksantikvaren 2019, lenke for nedlastning ligger på <http://www.riksantikvaren.no/Aktuelt>.

I fordelingen av midler til fylkeskommunene har Riksantikvaren vurdert søknadene på bakgrunn av kriteriene som er beskrevet i vedlegg 2 «Kriterier for Riksantikvarens tildeling og føringer for fylkeskommunenes tilskuddsbehandling post 71», samt rapportering for 2018. I tråd med signalene i vårt tilskuddsbrev for 2018 er det i år lagt større vekt enn foregående år på oppfølging av tilstandsregistrering, restanser i tilskuddsmidler og ferdigstilte tiltak. Hovedkriteriet for tildeling av tilskuddsmidler er fortsatt antall fredete bygninger og anlegg i privat eie i de enkelte fylkene. Det er også lagt vekt på

- Søknadssum fra private eiere/Antall kvalifiserte søknader
- Tilskuddsmidler på konto pr. 31.12.2018
- Antall fredete bygninger med forbedret tilstandsgrad
- Fordelingen av tilstandsgrad
- Mangelfull eller manglende rapportering
- Oppdatert tilstandsgrad på fredete bygninger

De tildelte tilskuddsmidlene må ses i sammenheng med dette.

Fylkeskommunene har også et selvstendig ansvar for kulturminnevern. Bygninger og anlegg som er eid av kommune eller fylkeskommune er et lokalt og regionalt offentlig eieransvar. Riksantikvaren vil understreke viktigheten av at fylkeskommunene gir egne tilskuddsmidler til istandsetting av fredete og verneverdige bygninger.

Aksept av tildeling

Det vises til forvaltningslovens §28 hvor det fremgår at dersom ikke mottaker klager på vedtaket innen 3 uker, er det automatisk akseptert.

Søknad og rapportering

Mye av kommunikasjonen mellom fylkeskommuner og Riksantikvaren vil foregå gjennom Askeladden, som for eksempel oppdatering av tilstandsgrad, behandling av søknader og tilskudd fra og til eiere, behandling av fylkenes søknader og innlegging av Riksantikvarens tildeling.

Søknad om tildeling fra post 71 og rapportering fra foregående år må sendes i skriftlig form. Vi viser til vårt brev, «Informasjon om rapportering 2018 og søknader 2019», datert 04.12.2018 og minner om hovedpunktene for både rapportering og søknad:

- Økonomi
- Kritiske faktorer
- Organisering av forvaltningsarbeidet
- Måloppnåelse

Manglende eller mangelfull rapportering for 2019 vil bli sterkere vektlagt enn foregående år ved Riksantikvarens fordeling av tilskuddsmidler til fylkeskommunene i 2020 (se nærmere omtale s.5).

Bevaringsprogrammet for fredete bygninger i privat eie er en stor satsning for kulturminneforvaltningen. Riksantikvaren ønsker å forbedre sin rapportering til KLD. Vi har tidligere etterspurt skriftlige rapporter som er egnet til formidling fra konkrete istandsettingsprosjekter. Mange fylker har ikke svart på dette. Vi ber om at alle fylker sender oss en eller flere slike rapporter fra nylig avsluttede prosjekter i løpet av inneværende år.

Kriterier for tilskudd post 71

Privat eierskap er en forutsetning for å kunne få tilskudd fra post 71. Vi minner om vårt brev datert 28.06.2017 «Statsbudsjettet 2017 kap. 1429 post 71 – Vedr. søknadsberettigelse». Tildelingskriteriene følger av Rundskriv T-1/18 («Tilskuddsrundskrivet») fra KLD og er justert. Det er vesentlig at fylkeskommunene gjør en selvstendig vurdering av om søker er berettiget. Vi vil be om at fylkeskommunene melder fra til Askeladden-teamet om endringer dersom de anser at det er bygning/ objekter som enten skal ut av eller inn i bevaringsprogrammet FRIP. Vi vil også minne om at en forutsetning for å gi tilskudd er at det foreligger gyldig tilstandsregistrering og at denne blir oppdatert etter tiltak. Oppdatering kan f.eks. gjøres som en del av eller sammen med sluttrapport etter tiltak.

Egenandel og tilskudd

I Rundskriv T-1/18 («Tilskuddsrundskrivet») framgår bla. krav til innhold i søknad om tilskudd. Under punkt om finansiering skal det bl.a. framgå egenandel/egeninnsats. Riksantikvaren anser som hovedregel at tilskuddet ikke skal overstige 50-70 % av samlet kostnad. Unntak fra dette må vurderes i lys av kulturminnets verdi, eiers nytte av bygningen og om det foreligger urimelig stort vedlikeholdsansvar. Dette må vurderes og dokumenteres i den enkelte sak. Fylkeskommunen må rapportere på hvilke bygninger som blir tildelt mer enn 70% av oppgitte kostnader med begrunnelse.

Valg av utførende håndverkere

Utførende firma skal oppgi formell kompetanse og referanseprosjekter med kontaktinformasjon. Håndverkerne skal ha fagskolepoeng eller studiepoeng innen praktisk bygningsvern eller kunne dokumentere tilsvarende realkompetanse. Generelt skal det stilles krav til at håndverkerne har deltatt i minst tre prosjekter tidligere med tilsvarende arbeidsoppgaver. Vi minner om at fylkeskommunen kan tillemppe kravene

for de enkelte tiltak i lys av den faktiske situasjonen og tiltakets karakter. Lærlinger eller andre under kompetanseoppbygging skal følges opp kontinuerlig under arbeidet. Sentrale fagpersoner og byggeplassleder i utførende firma må beherske norsk for å kunne diskutere kvaliteten ved utførelsen.

Dendrokronologiske analyser

Fra og med 2017 fikk fylkeskommunene anledning bruke en mindre del av tilskuddet på post 71 til dendrokronologiske analyser. Årringsdatering av bygninger kan ha juridiske og forvaltningsmessige konsekvenser. Det er derfor avgjørende at erfarne personer velger ut prøvesteder og tar prøvene. Analyser må utføres med anerkjent vitenskapelig metode. Riksantikvaren stiller derfor krav om at prøver finansiert over post 71 skal oppfylle følgende vilkår:

- Prøvene skal tas av personer med god erfaring i prøvetaking
- Det må skrives feltrapport der det tydelig fremgår hvor i huset de enkelte prøvene er tatt
- Prøvene skal analyseres ved et vitenskapelig laboratorium med selvstendig oppbygging av grunnkurver
- For boreprøver eller skiveprøver fra fredete hus må det gis dispensasjon for inngrepet i forkant. Vi oppfordrer til at materialprøver avleveres Nasjonallaboratoriet for datering, NTNU, for fremtidig forskning

Tilstandsregistrering av bygninger og bygningselementer

Av rapporteringen i Askeladden fremgår det at ved nyttår 2019 har 26,8 % av fredete bygninger i privat eie ukjent tilstandsgrad. Dette vil si at vi har ca. 830 bygninger, som vi ikke kjenner tilstanden til, nær samme antall som ved forrige årsskifte. Fra og med 2018 ble alle tilstandsregistreringer som er 10 år eller eldre, automatisk satt til ukjent tilstand (TG9) i Askeladden. Dette medfører at antallet TG 9 blir redusert minimalt til tross for fjorårets store innsats fordi utførte registreringer i 2018 tilsvarer om lag antallet registreringer som gikk ut på dato i fjor. I perioden 2006 -2009 ble det gjennomført mange tilstandsregistreringer på de fredete bygningene. Vi ser at i stor grad konsentrerer fylkene seg om tilstandsregistrering i forbindelse med oppstart og avslutning av istandsettingsprosjekter. Dette er viktig arbeid i forbindelse med rapportering av fremdrift, men som et resultat av denne prioriteringen, er nå det store flertallet av tilstandsregistreringene i ferd med å gå ut på dato. Vi vil derfor anmode om at fylkene setter opp en plan for hvordan en kan fornye sine tilstandsregistreringer med en omløpshastighet på 7-8 år.

For å øke hastigheten på tilstandsregistreringen opprettet Riksantikvaren i 2017 en post for refusjon av kostnader i forbindelse med tilstandsregistreringer. Ordningen var svært vellykket første år, men ble benyttet mindre enn forventet og budsjettert i 2018. I alt er det for 2018 rapportert ca. 580 oppdaterte registreringer av bygg med TG 9 eller registrering eldre enn 8 år. For Riksantikvaren er det viktig å ha best mulig kunnskap om tilstanden på de fredete bygningene i privat eie når vi skal se på effekten av tilskuddsordningene. Tilstandsrapporteringen må forventes å danne en viktig del av faktagrunnlaget i den kommende stortingsmeldingen. Vårt mål er at innen utgangen av 2019 skal prosentandelen for TG 9 være redusert til maksimalt 5%. Det er et ambisiøst

mål som vi forventer at også fylkeskommunene deler. Status på bygningens tilstand vil stå sentralt når resultatene av bevaringsprogrammet FRIP skal gjøres opp ved kommende årsskifte. Det er derfor avgjørende at oppgaven med tilstandsregistrering blir prioritert inneværende år. Vi ber derfor fylkeskommunene melde skriftlig om hvordan dette vil bli løst innen 15. april. Rapportering på tilstandsregistrering vil bli sterkere vektlagt ved tilskuddfordeling til fylkeskommunene i 2020.

Refusjonsordningen som vi tilbyr 3. året på rad gjelder tilstandsregistreringer av bygning med tilstandsgrad 9 og tilstandsregistreringer som er eldre enn 8 år. Vi har beregnet at en tilstandsregistrering i snitt koster kr. 8.000,-. For å stimulere til økt aktivitet vil Riksantikvaren øke refusjonen til kr 5000,- per registrering. Tilstandsregistreringen må inneholde en fornyet beskrivelse ned på bygningselementnivå med en ny vurdering av hovedtilstandsgrad. En anmodning om utbetaling må inneholde summen som ønskes utbetalt og opplysning om antall gjennomførte tilstandsregistreringer med tilhørende Askeladden ID. Fristen for anmodning om utbetaling er 01.11.2019. Også i 2018 mottok Riksantikvaren de fleste refusjonskravene etter fristens utløp. Dette er svært uheldig og skaper unødig merarbeid og uklarhet i en hektisk økonomiavslutning. Av hensyn til økonomirutinene i forbindelse med årsavslutning og utbetaling fra årets budsjett er det vesentlig at fristen blir overholdt.

Særskilt om rapportering for 2019

Med bakgrunn i merknader fra Riksrevisjonen samt erfaring fra tilsyn i flere fylkeskommuner og behov for en realitetsorientering av bevaringsprogrammet FRIP, vil Riksantikvaren legge større vekt på rapporteringen fra regionalforvaltningen. Rapporteringen fra fylkeskommunene er også vesentlig som faktagrunnlag i den kommende stortingsmeldingen. I tillegg til de vanlige rapporteringspunktene vil vi derfor be om følgende i rapportering for 2019:

- Skriftlig framdriftsplan for oppdatering av tilstandsregistrering i 2019.
- Antall utførte tilstandsregistreringer
- Antall oppdaterte tilstandsregistreringer eldre enn 8 år
- Antall og hvilke bygg (m/ Askeladden ID) der tilskuddet utgjør mer enn 50 -70 % av tiltakets antikvariske merkostnad.
- Andel midler fra post 71 fordelt på henholdsvis, FRIP, fredet kulturmiljø, objekter / bygg utenom FRIP og fredet kulturmiljø, samt annet (oppdrag/ tjenester/ kompetanseutvikling som ikke kan knyttes til enkeltprosjekter)
- Kontonummer for innbetaling av Riksantikvarens tilskudd og evt. betalingsreferanse

Mye av kommunikasjonen mellom fylkeskommuner og Riksantikvaren foregår fortsatt i «Tilskuddsmodulen» i Askeladden, som for eksempel oppdatering av tilstandsgrad, behandling av søknader og tilskudd til eiere, behandling av fylkenes søknader til Riksantikvaren og innlegging av Riksantikvarens tilskudd. I løpet av kommende år vil dette bli lagt om.

DigiSak

«Tilskuddsmodulen» vil bli faset ut når den digitale søknadsportalen «DigiSak» blir operativ for hele kulturminneforvaltningen. DigiSak innebærer at aller søknader om tilskudd og dispensasjon vil bli behandlet elektronisk med kobling direkte til fylkeskommunenes elektroniske arkiver og økonomistyringssystemer. Dette er planlagt gjennomført høsten 2019, tidsnok for tilskuddsbehandlingen for 2020. Omlegging til DigiSak medfører også at godkjenninger av søknader og tilskuddsrapportering i Askeladden faller bort. Dette vil kunne lette en del av saksbehandlingen regionalt og hos Riksantikvaren. DigiSak vil også lette rapporteringen mellom fylkeskommunene og Riksantikvaren ved at data blir tilgjengelige direkte fra søknadsportalen.

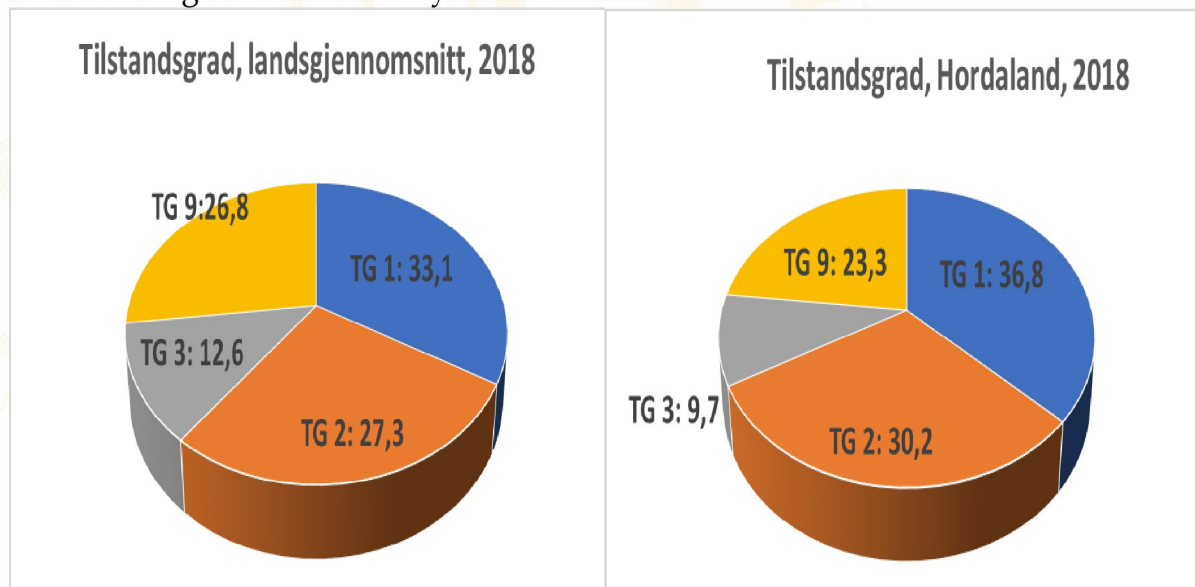
Om Askeladden

I 2018 ble utbedringstiltak lagt inn i tilstandsregistreringsskjemaet. Inntil DigiSak / nytt elektronisk søknadssystem er på plass, vil tilgang til tilskuddsmodulen i Askeladden fortsatt være:

<https://askeladden.ra.no/AskeladdenTilskudd/Pages/LoginPage.aspx?ReturnUrl=%2fAskeladdenTilskudd%2fStandard.aspx>

Som varslet i fjor går tilstandsregistreringer eldre enn 10 år automatisk til tilstandsgrad ukjent (TG 9).

Vi legger ved to kakediagrammer som viser fordelingen av tilstandsgrader på landsbasis og for Hordaland fylkeskommune

Diagrammene viser at Hordaland ligger noe bedre an enn landsgjennomsnittet i fordelingen av tilstandsgrad 9. Vi oppfordrer Hordaland til å fortsette det gode arbeidet med istandsetting av fredete bygninger som er gjort så langt. Samtidig må fylket legge til rette for at bygninger med ukjent TG kommer under 5% i løpet av året. Det er nå registrert 69 bygninger som har TG 9.

Frister for informasjonsutveksling i Askeladden og i skriftlig form:

Informasjonsflyt mellom fylkeskommunene og Riksantikvaren	Ansvar	Frist	
Frist for oppdatering av tilstandsgrad for nye objekter uten tilstandsgrad og objekter som er satt i stand.	FK	31.12.2019	Askeladden
Frist for innlegging av søknader	FK	15.01.2020	DigiSak
Frist for økonomisk rapportering	FK	15.01.2020	DigiSak
Skriftlig og overordnet økonomisk rapportering/midler som ikke inngår i tilskuddsmodulen, samt midler til overføring, inkl. renter	FK	15.01.2020	Brev
Tilskuddsbrev inkl. tilsagn for 2020 og utbetaling av tilskudd og tilsagn for 2019	RA	15.02.2019	Brev
Informasjon om plan/fylkets prioritering for bruk av midlene samt plan med måltall for oppdaterte tilstandsregistreringer i 2018	FK	15.04.2019	Brev
Utbetalingsanmodning tilstandsregistrering	FK	01.11.2019	Brev / Askeladden

Vennlig hilsen

Harald Ibenholt
Seksjonssjef

Iver Schonhowd
Fagdirektør

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Vedlegg:

1. Retningslinjer og vilkår for tilskudd fra statsbudsjettet kap. 1429 post 71-79
2. Kriterier for Riksantikvarens tildeling og føringer for fylkeskommunenes søknadsbehandling post 71

Kontering - Regionalforvaltningen*(til internt bruk for Riksantikvaren)***Utbetaling – Tilsagn og tilskudd 2019**

Beløp: 17 000 000	Mottakers kontonummer 5201 06 74239	Konto: 8719	Koststed: 51	Tilsagnsnummer: 190112061
Merknad: Kap/post 142971				

Tilsagn 2020

Konto: 8719	Koststed: 51	Tilsagnsnummer: 200112061	Beløp 4 500 000
Merknad: Kap/post 142971			